

Atticus nyomában

Egy különleges barát és egy különleges út segít,
hogy újra felfedezd önmagad

*finer
selection*

T O M R Y A N

T O M R Y A N

Atticus

---

nyomában

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2015

*R. R.-nek.
Mindig a szívemben élsz.*

*„Nincs értelme továbbmenni, ez a megművelt terület határa.
Így mondták, és én elhittem...*

*Amíg egy hang, olyan rossz, mint a Lelkiismeret,
végeérhetetlen változásokat hirdetett.*

Egy örökké tartó suttogás éjjel-nappal azt ismételte:

„Valami el van rejtve, menj és találj meg!

Menj és nézz a Hegyek mögé!

Valami elveszett a Hegyekben. Elveszett, és rád vár. Menj!”

– RUDYARD KIPLING , „THE EXPLORER”

*Hogy megismerjük az életet, ami ránk vár, fel kell áldoznunk
az életet, amit terveztünk.*

– JOSEPH CAMPBELL

Előszó

2006. október 8.

Kedves Apa!

Megvan az új kedvenc képem. Vasárnap löttem, miközben a Polecat sípályán baktattam lefelé a Wildcat-hegyről.

A távolban a Mount Adams és a Mount Madison gigantikus kettőse pompázik – délcegen, büszkén és izgalmas keszokuszaságban.

A sziklás csúcsok és a Mount Washington alacsonyabb domborulatok alatt csatarendben sorakozó fák végtelen szőnyeget terül el. Legfelül a rendíthetetlen örökzöldek, amelyek nem hajolnak meg az évszakok változása előtt.

Egészen a felső növényzethatárig húzódnak fel, majd elnyúlnak lefelé és elkeverednek az októberi harci színeikben pompázó lombhullató fákkal. Ez a piros, vörös és sárga egyenruhát viselő gyalogság úgy nyomul előre, mint egy hatalmas hullám a tenger mélyéből. A színek és a hullámzó dombok láttán szinte látja az ember a fák lüktetését, mint egy csatára kész had zihálását.

Ez a sereg a kamera felé halad, míg egy sűrű és egyenletes csatasort nem alkot, készen a felülről érkező parancsra az előrenyomuláshoz.

A fák előtt egy mező terül el – kifakult sárga és zöld keveréke, amelyet a hosszú évek döngöltek simára, mintha megannyi csata zajlott volna itt. Az előtérben, a frontvonalaktól magas fűvel elválasztva egy magányos alak ül háttal a fényképezőgépek, és a látóhatáron messze elhúzódva sorakozó fák légióit szemléli.

A magányos alak egyenes háttal ül, készen a megtörő hullámokra, készen bármire, amit a világ rászabadíthat. Derűs (vagy csupán bele-törődött az elkövetkezendő megpróbáltatásokba), szerény és rendíthetetlen, mert hisz benne, hogy megtalálja az útját.

Ő Zsákos Frodó, ő Don Quijote, ő Huck Finn. Ő az összes olyan valószínűtlen hős, aki valaha is kilépett az ajtón, hogy elsodorhassák a kalandok.

A fotót elnézve William Irwin Thompson költő szavai jutnak eszembe: „Amikor a sziklaperemhez érünk, egy olyan határt érünk el, amely azt adja tudtunkra, hogy többé válhatunk, mint amik azelőtt voltunk.”

Mert ott ül ő, egyedül azon a mezőn, dacolva a sziklaperemmel, szembenézve a határokkal, dacolva a vadonnal, amely mellett eltöprel. És mégis ott ül. Dacol mindennel. Nem fordul el.

Nem fut el.

Az az apró figura a fényképen Atticus M. Finch, a túrapartnerem, akit egy másik szerény és valószínűtlen irodalmi hősről neveztek el.

Tavaly május 21. óta szíveskedik elviselni, ahogy az oldalán neki-vágtam a hegyvidéki kalandoknak. Egészen addig nem voltunk túl aktívak, rendszerint Newburyportban üldögtünk. Az erdőben vagy a tengerparton tettünk rövid sétákat, de sosem túl messzire, mert túlsúlyos voltam, csapnivaló kondival. Aztán tavaly, miután megismertem

a négyezer láb magas hegyeket, azonnal rabul ejtettek, és mind a negyvennyolcat megmásztuk alig tizenegy hét alatt. Olyan gyorsan végeztünk velük, hogy úgy döntöttem, újra végigcsináljuk az egészet ezen a tavaszon, nyáron és ősszel – de most nem fogjuk elsietni, és kiélvezzük minden pillanatát.

Csak akkor kezdtem el igazán becsülni azt a negyvennyolc hegycsúcsot, amikor elnéztem a fákat vizslató Atticust, de ennél is nagyobbra értékeltem ezt a kíváncsi kiskutyát. Milyen szerencsés vagyok, hogy őt tudhatom az olddalalom hegymászásaink során!

Jöjjön szél, nap, eső vagy hó, ő az út minden lépésénél mellettem áll. A legtöbbször csak mi vagyunk egyedül a tájjal, és ezzel a kötelék közöttünk még szorosabbá vált.

Amikor látom így ülni, dacolva azzal a vadonnal, az irodalom összes valószínűtlen hőse eszembe jut, akik elképzelhetetlen veszélyekkel dacoltak, majd megedződve, egyben meg is változva kerültek ki belőlük. Végül többé váltak, mint amik azelőtt voltak, és egyszerűen tudtuk, hogy minden bánat és öröm, a jó napok és a rossz napok ellenére, függetlenül attól, mi történt azután, hogy történetük véget ért, és ők ellovagoltak, minden gyötrelmet és megpróbáltatást kibírtak, amit az élet rájuk zúdított. Bár tudtam mindezt, azt is tudtam, milyen bánat követi azt, ha letesszük a könyvet, ha búcsút mondunk kedvenc szereplőinknek. Éppen ezért gyakran siratom meg egy-egy kaland végét. Mostanában úgy ítélem meg, hogy jó-e egy történet, hogy érzem-e azt, hogy elveszíték egy jó barátot, amikor a legutolsó oldalhoz érek, becsukom a könyvet, és nem veszem fel többé.

Az én szerencsém az, hogy ez nem a könyv vége, csupán egy fejezeté. Atticus és én még számos kaland előtt állunk, amíg lábunk bírja. Ami azt illeti, a következő alig pár hónap múlva veszi kezdetét, és biztos vagyok benne, hogy utána lesz miről mesélni.

Miközben tovább sétáltam lefelé a sípályán a sötétzöld fűvön, az aranyba mártott fák között, sorra vettem minden érzésemet, szivacsként szívtam magamba a szépséget, és ugyanazzal az ámulattal tekintettem Atticusra, mint ahogy ezekre a hegyekre és fákra nézek, és ahogy a szelet csodálom, amely mindkettőt oly jól ismeri. Ahogy figyeltem, amint a maga nemtörődöm módján kocog lefelé a lejtőn, elmosolyodtam. Hogy is ne mosolyogtam volna?

Elnézve ezt az apró kutyát, aki jóllakottan is alig nyom hét és fél kilót, rájöttem, hogy talán azért szeretem ennyire, mert, akárcsak minden valószínűtlen irodalmi hősből, benne is több van, mint amit a külseje elárul. És szerencsés vagyok, hogy nem csupán a kirándulótársamnak, de a barátomnak is tudhatom.

Vannak napok, amelyek tökéletesre sikerülnek, nem feltétlenül azért, amit aznap véghezvittünk, hanem azért, amit akkor éreztünk, és amire mindig is emlékezni fogunk belőle.

A tegnapi egy ilyen nap volt. Két barát lezárt egy fejezetet, és új kalandok keresésébe kezdett.

Szeretettel,
Tom

I. rész

Az elveszett és megtalált ártatlanság

*„Legyenek útjaid hepehupások, kanyargóságok,
elhagyatottak és veszélyesek, de vezessenek el
a legnagyobb csodákhoz.*

Hegyeid nyújtózzanak fel a fellegek fölé.”

– EDWARD ABBEY

Egy ajtó kitárul

SZOKATLAN ÉLETET ÉLTEM. Egyesek talán még izgalmasnak is neveznék. Szerkesztő és kiadó voltam egyben, a saját újságom egyetlen munkatársa. Cikkeimben egy kisváros, a Massachusetts állam északi partjainál fekvő Newburyport krónikáját énekeltem meg. Szegény voltam, de befolyásos, boldog, de nyugtalan, elégedett a munkámmal, de nem az életemmel. Hasznosnak éreztem magam, mégis hiányzott valami.

Estéim zömében a városházán teltek, ahol az ülések után órákon át hivatalnokokkal csevegtem, hogy részletekbe menően tudósíthassak az eseményekről. Napközben az utca emberét faggattam Newburyport titkairól. Egy tizenhétézres városban mindenkinek van legalább egy jó sztorija, és több is, ami a szomszédjáról szól. A lapom kéthetente jelent meg, és az utcákat ellepő példányok szinte az utolsó szálig el is keltek. A helyiek, akik számára a világ az Atlanti-óceán és a Merrimack folyó közti földdarabot jelentette, gyakorlatilag kötelező olvasmánynak tartották.

Éjszakánként későig fent voltam, és reggelente korán keltem. Még vekkerre sem volt szükség. Magányosan éledegéltem a belváros szívében, az öreg Grand Army Building harmadik emeletén. A kanapén aludtam. Ahogy a nap kiemelkedett az Atlanti-óceánból, a fény lassan szétáradt a Plum-szigeten, elsuhant a Merrimack folyó mentén, beborította a Joppa Flats Központot, bátortalan reggeli sugarai árnyékot vetettek a South End történelmi részeire, majd a városközpontba érve izzó lávaként beborította a vörös téglás házakat. Amikor a vakító narancsszínű fénycsóvák bekúsztak emeleti lakásom hatalmas, nyugatra néző ablakán, tudtam, hogy ideje felkelni.

De kedden más volt a menetrend, különösen télen, amikor rövidebbek voltak a nappalok és sötétebbek a reggelek. Olyankor rendszerint a State Streeten végigdöngető kukáskocsi zajára ébredtem. A sebváltó nyikorgására, a fékcsikorgásra, a befelé özönlő szemét dübörgésére, a kompresszor erőteljes, fémes berregésére. Ilyenkor kiugrottam az ágyból, felkaptam a szemetes zacskót, és kettesével szedve a lépcsőfokokat levágtattam, hogy a hátsó ajtón kirobbanva elcsípjem a kocsit a Charter Streeten. Öt éven át játszottam ezt a fogócskát, és hol nyertem, hol veszítettem benne. A szomszédaimmal ellentétben én sohasem tettem ki hétfőn este a szemetemet. Figyelmeztettek, hogy nem bölcs dolog. Elvégre Newburyportban éltem, amely telis-tele volt régóta őrzött titkokkal. Habár a külső szemlélő számára festői szépségűnek tűnt, ennek a városnak is megvolt a maga sötét oldala. Mióta jobban megismertem ezeket a rejtelmeket, és azokat, akik megosztották velem, nem lehettem elég óvatos. Csakhogy öt év után belefáradtam a paranoiába és a kukáskocsi kergetésébe: egy hétfő este végül fogtam magam, és kivettem a bejárat elé négy zacskó szemetet. Amilyen az én formám, még az éjjel mind a négynek lába kelt. Ezzel kezdődött életem legnagyobb kalandja.

AZ ÚJSÁGOM A *MUMUS* NÉVRE HALLGATOTT, John Irving *Garp szerint a világ* című regénye után, jelezve, hogy még a tükörsimán csillogó felszín alatt is furcsaságok lappanganak. Ez nem éppen szokványos cím egy lapnak, de maga Newburyport sem volt átlagos hely. Inkább valami olyasmi, mint Norman Rockwell és Alfred Hitchcock összegyúrva. Őslakosok és idegenek, heterók és melegek, jenkik, írek és görögök színpompás elegye. Egy város, amely már sokszor és sokféle-képpen részekre szakadt.

Itt született William Lloyd Garrison, a híres abolitionista, aki tol-lát a helyi ügyeken köszörülte egészen addig, amíg a rabszolga-fel-szabadítás elleni harcát nemzeti szintre nem emelte a *Liberator* ki-adásával. Itt élt Andrew J. „Bossy” Gillis, a jófiú-rosszfiú polgármes-ter a prolinegyedből, a legszínesebb politikai karakterek egyike, akik ebben az országban valaha is léteztek. Bossy saját újságot adott ki, hogy azon keresztül alázhassa politikai ellenfeleit. A címe *Azbeszt* volt, ami a kényes témákra utalt.

Newburyportban tevékenykedett John P. Marquand Pulitzer-dí-jas író, aki műveibe gyakran beleszótta a helyi középosztály életét. Valamint az 1930-as és 40-es évek környékén csaknem egy évtize-den át a merev, régimódi, megkövesedett kasztrendszeréről híres Newburyport adott otthont a neves chicagói antropológus és szoci-ológus William Lloyd Warnernek és harmincfős kutatócsapatának. Itt készült tanulmányuk, a *Jenki város* talán az eddigi leghosszabb, amerikai városokról szóló vizsgálat eredménye.

Valamennyiükkel összehasonlítottak már, és általában valami-féle, Garrison és Gillis közötti átmeneti pozícióba kerültem. Bár szégyelltem bevallani, valószínűleg több volt bennem a Gillis, mint

a Garrison. Az általam ismert Newburyportban egy olyan riporter számára, aki gazfickókat készült leleplezni, a kötekedő természet szinte alapkövetelménynek számított.

A *Mumus* első számában leírtam, mit szeretnék elérni: „Bevilágítani a sötét sarkokba, kigyomlálni a kerteket, és megmérgezni a mérregkeverőket.” De nem pusztá szenzációhajhász voltam, sokkal inkább egy álmodozó, aki gyakorta hívta segítségül Emerson, Thoreau és más egzisztencialisták gondolatait. Lelepleztem a mocskot, de mindeközben ábrándokat szőttem arról, mivé fejlődhetne a város, ha a megfelelő irányba haladna.

Egyszer új riporter érkezett a *Newburyport Daily News*-hoz, és bár konkurenciának számítottam, mégis engem keresett fel, hogy a városról érdeklődjön.

– Milyen az élet errefelé? – szegezte nekem a kérdést.

– Olyan, amelyet még sehol máshol nem tapasztalt – feleltem.

A hölgy nem esett hanyatt a válaszom hallatán.

– Eddig akárhová mentem, mindenütt ugyanezt hallottam.

Egy évvel később kilépett a laptól, mert egy bostoni tévécsatornánál kapott állást. Mielőtt elment, megkérdeztem tőle, milyen volt itt élni.

– Olyan, amelyet még sehol máshol nem tapasztaltam – felelte.

A város nemcsak egyéniségekkel rendelkezett, de saját egyéniséggel is. Messzire nyúló hagyománya volt itt a halászatnak, majd később a hajóépítésnek és a hajózásnak, csakúgy, mint a textil- és cipőgyártásnak. Az 50-es, 60-as években azonban a gyárak nagy része csődbe ment vagy máshová települt, és Newburyport hanyatlásnak indult. A környéket uralmuk alatt tartó destruktív politikusok ekkor elhatározták, hogy lerombolják a belváros ódon, karakteres épületeit, hogy a helyükre bevásárlóközpontokat és parkolókat telepítsenek.

A helyi lakosok egy része összefogott, megbíztak egy építészt, hogy készítsen terveket a műemlékek megmentésére, és ezekkel felfegyverkezve jogi úton próbálták megakadályozni a rombolást. A pert végül megnyerték, és ezzel Newburyport lett az első olyan hely az országban, amely a Városfejlesztési Minisztérium támogatásával újíthatta fel omladozó centrumát. A beruházás felvirágoztatta a környéket, de az itteniek számára az örömben kevés öröm is vegyült. Az újonnan érkezetteknek olyannyira megtetszett a környék, hogy egyre többen költöztek ide, ami hamar tönkretette a nyugodt, családias hangulatot. A helyiek már nem érezték magukénak a várost, és megsiratták a gyermekkoruk óta jól ismert kiskereskedéseket, amelyeket szép lassan egytől egyik csilli-villi üzletek váltottak fel. A változások tengerében csupán egyvalami maradt állandó: a zajos és mocskos játszómákkal teli politikai élet. A politika hatalmat jelentett, és ezért a legtöbben nem félték bepiszkolni a kezüket. Aki pedig hatalomhoz jutott, az foggal-körömmel ragaszkodott hozzá. Az őslakosok nemcsak a bevándorlók ellen harcoltak, hanem egymás ellen is. Newburyportot ekkortájt többen csak a Kannibálok városaként emlegették. Mások egy vödörnyi rákhoz hasonlították, amelyből ha egynek sikerül is kimászni, a többiek nyomban visszarántják. Vérré menő beharcok és mocskok mindenütt – ennél jobb terepet el sem lehetne képzelni egy feltörekvő újságíró számára. Én legnagyobb szerencsémre éppen a legdurvább közéleti vihar kellős közepébe csöppentem. Az öreg lokálpatrióták kezéből ekkor csúszott ki az irányítás, és a gyeplőt nem más vette át, mint az új polgármester, aki mindössze három éve érkezett ide. És ez még nem minden: az illető nő volt, ráadásul leszbikus. Színre lépésével friss fuvallat söpört végig ezen a poros, provinciális városkán, amely már kezdte túlon túl komolyan venni magát. Amikor a polgármester a

kétéves mandátuma véghez közeledett, az öregfiúk úgy tervezték, hogy nemcsak a hivatalából, de még a városból is kisöprik a nőt. Én alapvetően nem akartam befolyni a politikába, és nem terveztem saját újságot indítani, de annyira felháborított, ahogy különféle rosszindulatú pletykákkal megpróbálták kigolyózni a polgármestert, hogy önkéntelenül is belenyúltam a darázsfészekbe. Elkezdtem levelekkel bombázni a napi- és hetilapok szerkesztőit, és mire észbe kaptam, már Garrison és Gillis nyomdokaiba léptem. Tudósításaimban neveket is használtam, ami Newburyportban szokatlannak számított. A viharosan zajló választásokon a polgármesternek szoros küzdelemben sikerült megőriznie a pozícióját, legyőzve egy olyan férfit, aki előtte zsinórban öt cikluson keresztül uralta a posztot.

Bár én új voltam a városban, leveleimet a győzelemhez vezető út egyik alapköveként könyvelték el. Egy évvel később megszületett a *Mumus*, amelyet a *Boston Globe* csak úgy emlegetett, mint Newburyport sötét oldalának leghűbb krónikáját.

Az emberek hol szenzációvadászként, hol reformerként emlegettek attól függően, melyik oldalhoz húztak, illetve kikkel álltak rokoni és baráti viszonyban. Szembeszálltam az öregfiúkkal, és nem voltam hajlandó isteníteni a hatalom megkövesedett szent teheneit, akiket a *Daily News* oly bőszen támogattott. Ennek többek közt az volt az oka, hogy gőzöm sem volt az újságírásról. Én főként az utca emberének véleményét írtam meg. Számba vettem, mi nem tetszik a meglévő lapokban, és igyekeztem az ellenkezőjét tenni. Cikkeim színesek és izgalmasak, de egyben tényszerűek is voltak. Bensőséges hangulatú tudósításaimban annyi nevet említettem meg, amennyit csak lehetett. Rájöttem, hogy az olvasókat hidegen hagyják a különféle szervezetek és városi testületek, mert nem tudnak azonosulni

velük. Viszont egy ilyen kis városban, ahol mindenki ismer mindenkit, az emberek felkapják a fejüket, ha arról a tisztviselőről hallanak, akit a konditeremben láttak, vagy a fiukat edzette a kölyökcsoportban, vagy akár egy helyi éttermet üzemeltet. Így minden egyes hír felkavarta az érzelmeket.

Gyakorta pellengérré állítottam a lokálpatrióta tanácsstagokat, akik, ahol tudtak, keresztbe tettek a „betolakodó” polgármesternek, és több oldalt szenteltem a lokálpatrióták és bevándorlók politikai szerepe közti szembeötlő egyenlőtlenségeknek.

A legszafosabb anyagokat gyakran azok a tanácsulések szolgáltatták, amelyeket rajtam kívül egyetlen újságíró sem jelent meg. Le-füleltem a tisztviselőket, akik barátaiknak és üzletfeleiknek tettek szívességeket, miközben távol kellett volna maradniuk az ülésről.

Ezeket az eseteket jelentettem az etikai bizottságnak, minek következtében nem egy tanácstag le is mondott. Gyakran szembesültem azzal, ahogy egyes tanácsstagok és vezetők szemrebbenés nélkül hazudoznak olyan üléseken, amelyekről tévéfelvétel készült. Amikor ezt kiszivárogtattam, úgy tettek, mintha én lennék az, aki átlépte azt a bizonyos vonalat – és ha belegondolunk, bizonyos szempontból jól látták a helyzetet. Szerettem volna, ha a dolgok végre nem a megszokott mederben folynak tovább.

Hazugságban nem ismertek határt. A kedvencem az volt, amikor az egyik nagyhangú tanácsstag, aki melleleg igen jó viszonyt ápolt néhány helybéli vállalkozóval, meg akarta vétózni, hogy a város felvásároljon egy nagyobb, fejlesztésre szánt földterületet. Elmagyarázta, hogy számára az a földdarab különleges jelentőséggel bír, mivel a bátyja a szomszédos temetőben fekszik. A temető egy hegyre épült, és a természetvédők aggódtak, hogy a munkálatok következtében az ősi nyughely alapzata elmozdul, és a talajerózió

miatt a sírok egy része tönkremehet. A baj csak az volt, hogy a fent említett úriember bátyja – noha valóban halott volt – nem abban a temetőben nyugodott.

A kritika elől senki sem menekülhetett, különösen az ottlétem alatt működő városvezetés nem.

Ők adták a lapom savát és borsát, bármi volt is a téma. Például írtam egy erkölcsileg igencsak megkérdőjelezhető illető tanácsstaggá kinevezéséről, akinek egyetlen érdeme az volt, hogy segített az éppen soron következő polgármester választási kampányában, vagy egy kisebb földmútyi nyélbeütéséről egy-egy befolyásosabb támogató javára. A *Mumus* fennállása alatt valahogy egyetlen polgármester sem maradt sokáig a helyén. A kétéves mandátum lejártával mind eltűntek a süllyesztőben.

Viszont a lapom nemcsak a negatívumokkal foglalkozott. Úgy nem működött volna. Miközben rávilágítottam a visszasságokra, sohasem mulasztottam el kiemelni a pozitívumokat. Mindig fejet hajtottam egy-egy képviselő bátor szavazata vagy egy polgármester karakán kiállása előtt. Meleg szavakkal méltattam a különféle tanácsok és bizottságok feddhetetlen tagjait és minden arra érdemes dolgozót. Állandó rovatot futtattam „Tíz dolog, amit imádunk Newburyportban” címen, amelyben minden alkalommal megneveztem tíz embert, akik tettek valami jót a városért. Lehetett az egy üzletember, aki szívén viselte a történelmi városkép megőrzésének ügyét, vagy egy könyvtáros, aki odaadással végezte a munkáját, mert szerette a könyveket és az olvasókat, vagy egy bolti eladó, aki mindennap pontosan jelent meg a szupermarketben, és minden vásárlót név szerint köszöntött. Minden decemberben megválasztottam az Év Emberét, néha többet is. Ők általában aktivisták, üzleti nagykutyák, bátor rendőrök, tanárok és edzők közül kerültek ki. Egyik

évben Pete Daigle, a városháza gondnoka nyerte el ezt a címet szelíd természetéért és kemény munkájáért, valamint azért, mert akkor is képes volt megőrizni az önuralmát, amikor körülötte mindenki más elveszítette a fejét.

Ami az újságírói képzésemet illeti... nos, az nem volt. Nem tanultam iskolában a zsurnalisztikát, és írói tapasztalatom mindössze néhány, szerkesztőknek címzett levélre korlátozódott. Nem sokat tudtam a politikáról, de azt igen, hogy mi bajom a politikusokkal.

Ebből a szempontból az egyetlen örökségem apám idealizált elképzelése volt a Kennedyk és az alapítóatyák koráról, amelyet ő Amerika történetének fénypontjaként emlegetett.

Apám, Jack Ryan aktívan politizált, és mind a kilenc gyerekét benyomta egy-egy demokrata jelölt kampányába, helyi és országos szinten egyaránt. Az nem számított, hogy nem is ismertük az illetőt, vagy legszívesebben kimaradtunk volna az egészből, hogy a haverokkal lóghassunk. Apánk arra kényszerített bennünket, hogy végigházzaljuk szülővárosunk, a massachusettsi Medway utcáit, és kampánybrosúrákat osztogassunk a lakóknak. Hétvégente órákon át kellett szobroznunk kezünkben az aktuális támogatottját dicsőítő feliratokkal. Amint a testvéreimmel kirepültünk a szülői házból, igyekeztünk olyan távol maradni a politikától, amennyire csak lehetett. Ahogy a többiek, én is torkig voltam már vele.

Jack Ryan politikai nézetei meglehetősen zavarosak voltak. Ő volt a liberális Archie Bunker. Hitt az egyenlőségben, de csak addig, amíg a kisebbség távol tartotta magát a mi kis Medway-ünktől. Egyik nyáron, amikor diák-atletikaedzőként dolgoztam az iowai egyetemen, találkozhattam a Harlem Globetrotters edzőjével és néhány játékosal. Amikor elmeséltem apának, csak annyit mondott: „Vigyázz a tárcádra!”

– De apa, ezek a srácok milliomosok! – háborogtam. – Én hetente a szállás és ellátás mellett mindössze ötven dollárt kereselek. Nincs szükségük a pénzemre.

– Az nem számít – felelte. – Akkor is a vérükben van.

Hetedikes koromban belezúgtam a város egyetlen színes bőrű lányába, aki üde, egzotikus színfoltként pompázott kicsiny, tejfehér közösségünkben. Egyik este vacsora közben meséltem róla apámnak, aki figyelmeztetett, hogy eszembe ne jusson randevúzni vele. Ezzel nem fenyegetni akart, csupán eszébe jutott, hogy ha ezzel a lánnyal egyszer összeházasodunk, akkor félvér gyerekeink lesznek, és az nem lenne tisztességes velük szemben. Az istenért, de hiszen még csak hetedikes voltam!

Arra is emlékszem, hogy nézett rám, amikor gimnazista koromban megemlítettem, hogy az egyik haveromat Norman Finkelsteinnek hívják.

– Te egy zsidóval barátkozol? – meredt rám.

– Igen – feleltem. – Jó fej, és én nagyon kedvelem. Miért, mi a baj a zsidókkal?

Megrázta a fejét.

– Még sohasem láttam olyat, hogy egy ír zsidóval barátkozott volna. A zsidók olyan maguknak való emberek.

Később, amikor apa már túl öreg volt ahhoz, hogy ellássa magát, a bátyám, David szerzett egy ügyvédet, hogy kezelje a pénzügyeit. A fickó érdekes választás volt. Ha apám akkoriban még tiszta fejjel tudott volna gondolkodni, nyilván vegyes érzelmekkel fogadta volna. Az ügyvédet ugyanis Ryan Swartznak hívták. Fogalmam sincs, hogy Jack Ryan örült volna, hogy egy Ryan nevű férfi kezeli a javait, vagy inkább visszahőkölt volna a zsidó hangzású Swartztól. David szerint apa elégedett lett volna, mert hitt benne, hogy a zsidók jól

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

bánnak a pénzzel. Ha még felfogta volna, mi történik körülötte, nyilván így kommentálta volna a dolgot: „Jó választás. Csak tartások rajta a szemeteket!”

Mindennek ellenére, ha támadás ért egy feketét, ázsiai, Puerto Ricó-it, zsidót vagy bármilyen kisebbségit, apám azonnal a védelmére kelt. Nehéz volt kiigazodni rajta. Én mindezt a generációjára vezettem vissza, és arra, hogy Boston legszegényebb ír katolikus negyedében nőtt fel a nagy gazdasági világválság idején.

Ha egy olyan barátomról meséltem, aki olasz családnevet viselt, azt kérdezte: „Olasz?”

Ha erre azt feleltem, hogy olasz zsidó, valami ilyesmit mondott: „Tényleg? Egy zsidó összeállt egy olasszal?”, majd merengő arckifejezéssel hosszasan eltöprengett rajta, hogy történhetett ilyesmi a világban, ahol ő felnőtt.

Egy idő után már csak legyintettem ezekre a badarságokra, de gyerekként még kegyetlennek tartottam a nézeteit. A kor és az évek azonban megtanítottak elnézőbben kezelni az előítéleteit, sőt, néha nem átallottam provokálni is egy kicsit. Valahányszor elköszöntem tőle, odahajoltam hozzá, hogy búcsúcsókot adjak neki. Ilyenkor természetesen mindig feszengett, mivel homofób volt. Részben ezért is csináltam.

(Egyszer elcsodálkozott, amikor elmondtam neki, hogy Oscar Wilde-ot olvasok. „Az a buzit?” Ezek után képzelhetik, mit érezhetett, amikor elmentem Michael Feinstein, a meleg zsidó énekes egyik koncertjére.

– Ne aggódj, apa, nem fogja előadni a *Danny Boyt* – hazudtam, és ez fura módon megnyugtatta.)

Ez ugyanaz az ember volt, aki elsírta magát Jack és Bobby Kennedy meggyilkolásakor, összetört, amikor Hubert H. Humphrey